

Finansdepartementet
Finansmarkedsavdelingen (FMA)
Postboks 8008 Dep, 0030 Oslo
postmottak@fin.dep.no

Dato: 20.08.2024
Vår ref.: LPA
Deres ref.: 24/2569

Høring - forslag om deling av opplysninger fra Skatteetaten og Arbeids- og velferdsetaten mv. med kommunale pensjonsleverandører til arbeidet med ny offentlig AFP mv.

Vi viser til høringsnotatet av 28.06.2024, som er utarbeidet av Finansdepartementet i samråd med Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

I høringsnotatet foreslås det at pensjonsleverandører av kommunal tjenstepensjon kan få tilgang til opplysninger til bruk i arbeidet med ny AFP i offentlig sektor, og til beregning av forventet fremtidig pensjon, samt at kommunale tjenstepensjonsleverandører kan treffe automatiserte avgjørelser.

Finans Norge mener

- Det er uheldig at departementet i høringsnotatet ikke har foreslått en mer generell hjemmel som muliggjør bruk av a-ordningen «til bruk i arbeidet» med kommunal tjenstepensjon. Finans Norge har tidligere foreslått en slik hjemmel på vegne av pensjonsleverandørene i kommunal sektor, og som vil åpne for tilsvarende tilgang som leverandørene av privat tjenstepensjon har i dag.
- Det er likevel positivt at Finansdepartementet i høringsnotatet foreslår hjemler som muliggjør deling av opplysninger med pensjonsleverandørene. Dette er en forutsetning for at saksbehandlingen av ny offentlig AFP skal kunne håndteres.
- I høringsnotatet er det lagt opp til at pensjonsinnretning må oppgis av arbeidsgiver for at pensjonsleverandøren skal få tilgang til data fra a-ordningen. Vi støtter ikke en slik løsning og mener det må vurderes andre prinsipper for tilgangsstyring.
- Det er positivt at pensjonsleverandørene får hjemmel til å be om opplysninger fra arbeidsgiver, men ser likevel at det kan by på utfordringer dersom data ikke er lagret tilstrekkelig langt tilbake i tid hos arbeidsgivere.
- Det er positivt at departementet nå har foreslått endringer som muliggjør at pensjonsleverandørene kan treffe avgjørelser basert på automatisert behandling av personopplysninger. Vi vil imidlertid understreke at forslaget fortsatt ikke vil gi leverandørene av kommunal pensjon samme lovbestemte adgang til å behandle personopplysninger som

Statens pensjonskasse (SPK) har. Det er derfor ønskelig at departementet snarlig også iverksetter et arbeid for å innføre en tilsvarende bestemmelse som SPK har for dette.

Nærmere om forslaget

I høringsnotatet foreslås følgende:

- a) Det foreslås lov- og forskriftsendringer om deling av opplysninger fra Skatteetaten og Arbeids- og velferdsetaten som er nødvendige for at leverandører av kommunal tjenestepensjon skal kunne behandle søknader om ny AFP i offentlig sektor.
 - Dette omfatter tilgang til opplysninger fra Skatteetaten om medlemmets tidligere lønnsforhold, og fra Arbeids- og velferdsetaten om medlemmets tidligere arbeidsforhold.
 - Det omfatter også opplysninger om opptjent pensjonsbeholdning i folketrygden mv. fra Arbeids- og velferdsetaten.
- b) Det foreslås videre en hjemmel for pensjonsleverandørene til å få utlevert opplysninger fra Fellesordningen for AFP i privat sektor.
- c) I tillegg foreslås regler om tilgang til opplysninger fra nåværende og tidligere arbeidsgivere om arbeids- og inntektsforhold.
- d) For at Skatteetaten skal kunne kontrollere at lønnsopplysninger blir gitt til rett pensjonsinnretning, foreslås at arbeidsgivere med kommunal tjenestepensjon får en plikt til å innrapportere hvilken pensjonsinnretning som skal beregne avtalefestet pensjon for de ansatte som er født i 1963 eller senere.
- e) Det foreslås i høringsnotatet at Arbeids- og velferdsetaten skal kunne dele opplysninger om opptjent pensjonsbeholdning i folketrygden mv. til bruk for leverandørene av kommunal tjenestepensjon til beregning av forventede fremtidige pensjonsytelser. Dette vil være aktuelt i situasjoner hvor medlemmer i disse pensjonsordningene ber om informasjon om forventet fremtidig pensjon.
- f) Det foreslås en lovbestemmelse som gir kommunale pensjonsleverandører hjemmel for å treffe automatiserte avgjørelser.

Finans Norge mener det må åpnes for mer generell adgang til å bruke a-ordningen

Finans Norge vil bemerke at det i høringsnotatet ikke er foreslått en mer generell hjemmel som gir leverandører av kommunal tjenestepensjon adgang til å benytte opplysninger fra a-ordningen ifm. arbeidet med (ajourhold og innrapportering) med pensjonsordningen. Dette har Finans Norge bedt om tidligere i vårt brev av 29.03.2021.

Vi vil også minne om at det i «OTP forstudierapport, bruk av informasjon fra a-ordningen for obligatorisk tjenestepensjon i privat sektor» fra november 2019, der det kom klart til uttrykk at «*anbefalt løsning ikke skal være til hinder for senere bruk i offentlig sektor*». Det har derfor hele veien vært en forutsetning at det på et senere tidspunkt skal legges til rette for at a-ordningen også skal kunne benyttes av leverandørene av offentlig tjenestepensjon.

I sin innstilling til Finansmarkedsmeldingen 2021 støttet en samlet Finanskomite at også leverandører av offentlig tjenestepensjon får nødvendige hjemler for å kunne ta delingstjenesten i bruk.

Sitat fra Finanskomiteens innstilling (Innst. 582 S (2020-2021)) kapittel 4.3.2, avsnitt 8;

Komiteen viser til A-ordningen som et konkret eksempel på et forenklings- og effektiviseringsprosjekt på pensjonsområdet, som innebærer at pensjonsleverandører vil få tilgang til opplysninger om inntekts- og arbeidsforhold fra Skatteetaten og Nav. Komiteen viser til at ordningen allerede er vedtatt, men at det gjenstår at leverandører av offentlig tjenstepensjon får hjemmel til å bruke opplysningene fra a-ordningen på lik linje med leverandørene av privat tjenstepensjon. Komiteen imøteser en snarlig avklaring

Finans Norge vil vise til at pensjonsleverandørene - som leverer privat tjenstepensjon - fikk hjemmel som ga tilgang til å benytte a-ordningen fra 1. januar 2021 til ajourhold av pensjon.

Generelt mener Finans Norge det bør etterstrebes å ha en, og kun en, datakilde (a-ordningen) for tilgang til inntektsopplysninger og arbeidsforhold som benyttes i flere typer forsikringsprodukter. Dette muliggjør effektive og helhetlige IT-løsninger hos pensjonsleverandører og forsikringsselskaper, og vil sikre konsistent bruk av data. Men gevinstene er først og fremst størst for kundene, ved at det bidrar til å minimere kostnader for foretak, kommuner, fylkeskommuner og helseforetak, og det sikrer riktigere beregninger av ytelser og ivaretar rettigheter for sluttbrukerne (arbeidstakere og pensjonister).

Som omtalt ovenfor, vil en mer generell tilgang til a-ordningen ha mange positive ringvirkninger, og vi ser for oss at forventede effektmål bl.a. vil være at:

- Arbeidsgiveres kostnader til rapportering av lønn og arbeidsforhold blir betydelig redusert.
- Økt kvalitet på opplysninger om arbeidsforhold i a-ordningen som følge av økt bruk av data.
- «Riktigere» pensjon for mange.
- Bedre konsistens mellom data som benyttes for vilkårsprøving av AFP og data benyttet til beregning av pensjon, premieberegning mv.

Pensjonsleverandører som administrerer offentlige tjenstepensjonsordninger har tilsvarende behov for data, og kan benytte samme tekniske løsning, som leverandørene av privat tjenstepensjon. De har også behov for opplysninger fra a-ordningen når de skal utføre ajourhold av pensjon. Uten en slik utvidet hjemmel må alle arbeidsgivere som har kommunal tjenstepensjon fortsette å rapportere samme opplysninger to steder; både til a-meldingen og til den enkelte pensjonsleverandør. Dette er både ineffektivt, gjør det krevende for leverandørene å bygge helhetlige løsninger, og det medfører høyere kostnader enn nødvendig for arbeidsgivere (dvs. kommuner, fylkeskommuner og helseforetak).

Finans Norge foreslår derfor at departementets forslag til endringer i lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning, justeres noe. § 3-6 nytt fjerde ledd forslås derfor i stedet formulert slik:

(4) Taushetsplikten etter § 3-1 er ikke til hinder for at pensjonsinnretning gis tilgang til nødvendige lønnsopplysninger som er gitt etter § 7-2, til bruk i arbeidet med kommunal tjenstepensjon etter forsikringsvirksomhetslovens § 4-1.

Hensikten med vårt forslag til omformulering er at bruken av a-ordningen ikke kun bør begrenses til å kunne benyttes i arbeidet med avtalefestet pensjon i kommunal sektor for arbeidstakere født i 1963 eller senere, men at a-ordningen bør kunne brukes av pensjonsleverandørene mer generelt (på flere

ytelser). Definisjonen bidrar til en helhetlig struktur, og viser en sammenheng mellom skatteforvaltningsloven og forsikringsvirksomhetsloven når det gjelder kommunal tjenestepensjon.

Tilsvarende må formuleringen i forskrift 18. august 2008 nr. 942 om Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret, omformuleres slik at § 10 bokstav e lyder:

e. pensjonsinnretninger om arbeidsforhold til bruk i arbeidet med kommunal tjenestepensjon etter forsikringsvirksomhetslovens § 4-1.

Som vi pekte på i vårt brev av 29.03.2021, vil det etter vår vurdering også være behov for en tilsvarende utvidelse av skatteforvaltningsforskriften § 3-3-1, for å sikre at nødvendige opplysninger kan utleveres fra Skatteetaten til Arbeids- og Velferdsdirektoratet.

Etter vårt syn samsvarer en slik tilnærming også godt med enigheten i pensjonsforliket som syv av ni partier på Stortinget ble enige om 29. februar i år. «Finanskomiteen understreket betydningen av god informasjon slik at den enkelte har forståelse av de økonomiske konsekvensene ved ulike valg. Komiteen viser til at regjeringen vil ta initiativ til en helhetlig strategi for informasjon på pensjonsområdet».

Finans Norge mener det er positivt at det legges til rette for at a-ordningen kan benyttes til bruk i arbeidet med pensjonsordningene i flere (og helst i alle) sammenhenger, hvor det er de samme dataene som inngår. Dette støtter også opp om en helhetlig pensjonsinformasjonsstrategi. AFP vil være en av flere dekninger innen alderspensjon, og for at den enkelte skal kunne ta gode valg i forhold til sin pensjon, må de få full og helhetlig oversikt over (alle) sine pensjonsrettigheter.

Finans Norge har følgende, mer detaljerte kommentarer til høringsnotatet:

Til punkt a) over: Det er isolert sett positivt at departementet har foreslått at pensjonsleverandørene kan benytte opplysninger fra a-ordningen til bruk ved ny offentlig AFP for de som er født i 1963 og senere. Finans Norge støtter isolert dette forslaget, men ber som nevnt over, om at adgangen til å benytte a-ordningen i arbeidet med offentlig tjenestepensjon utvides til å gjelde mer generelt.

Til punkt b) over: Det er positivt at departementet har foreslått at pensjonsleverandørene kan benytte opplysninger fra Fellesordningen for AFP. Finans Norge mener dette er en forutsetning for å gjennomføre vilkårstesting mv. knyttet til ny offentlig AFP, og støtter dette.

Til punkt c) over: Det er videre foreslått regler om tilgang til opplysninger fra nåværende og tidligere arbeidsgivere om arbeids- og inntektsforhold. Finansdepartementet opplyser i høringsnotatet på side 13 og 14, at Skatteetaten har begrensinger på hvor langt de kan oppbevare opplysninger tilbake i tid. Eksempelvis kan det ved søknad om AFP være nødvendig å gå 10- 15 år eller lengre tilbake i tid for å avgjøre om vilkår ved 62 år er oppfylt.

For pensjonsleverandørene vil det likevel være en utfordring at ikke alle arbeidsgivere/tidligere arbeidsgivere har lagret opplysninger langt nok tilbake i tid. Dette gjør det krevende å fremskaffe

informasjon i tilfeller hvor foretak er konkurs eller avviklet, fisjonert, fusjonert, og/eller ved virksomhetsoverdragelser der ansatte er overført fra et foretak til et annet.

Det vil også kunne bli uoversiktlig for pensjonsleverandørene å avklare hvilke arbeidsgivere man skal hente opplysninger fra, og det er usikkert om opplysningene finnes. Dette må påregnes å medføre mye manuell oppfølging og gjør det i slike tilfeller utfordrende å skaffe til veie de nødvendige opplysningene. Resultatet kan i verste fall bli at man ikke kan avklare om vilkår for AFP er oppfylt.

Til punkt d) over: For at Skatteetaten skal kunne kontrollere at lønnsopplysninger blir gitt til rett pensjonsinnretning, foreslås at arbeidsgivere med kommunal tjenstepensjon får en plikt til å innrapportere hvilken pensjonsinnretning som skal beregne avtalefestet pensjon for de ansatte.

Finans Norge kan ikke se at arbeidsgivere nødvendigvis er i stand til å gjøre riktig rapportering av hvilken pensjonsinnretning som skal utbetale ny offentlig AFP, all den stund dette er en avgjørelse som vil være styrt av prinsipper i overføringsavtalen og grunnlagsopplysninger som det bare vil være pensjonsinnretningene og NAV (gjennom TP-registeret) som har nødvendig oversikt.

En arbeidsgiver, for eksempel en kommune, vil kunne ha to til tre pensjonsleverandører for sine ansatte. For at den foreslåtte løsningen skal fungere, må i så fall arbeidsgiveren oppgi flere pensjonsleverandører og i tillegg sortere ut hver enkelt arbeidstaker på korrekt leverandør. Dette vil kunne være krevende, og det må derfor vurderes om løsningen i det hele tatt kan fungere i praksis.

Det må derfor sørges for at det lages en løsning som i stedet sikrer at pensjonsleverandørene kan hente data for de arbeidsgivere og medlemmer de har behov for på annen måte.

Erfaringer fra privat sektor

Finans Norge vil vise til at tilsvarende bestemmelser gjelder for arbeidsgivere i privat sektor. Arbeidsgivere i privat sektor er pliktige til å innrapportere hvilken pensjonsinnretning de har avtale med. Våre erfaringer med denne løsningen, er at den har noen utfordringer.

I praksis brukes i dag angitt pensjonsinnretning fra arbeidsgiver i a-meldingen som en aksept til at den (de) leverandøren(e) som oppgis kan hente data. Dette er etter Finans Norge erfaring en utfordring for leverandørene av privat tjenstepensjon i dag, og det vil spesielt være utfordrende for leverandørene av offentlig tjenstepensjon dersom det samme prinsippet skal brukes for disse og om dette skal være eneste måte de skal kunne motta data på.

For at pensjonsleverandøren skal kunne hente data fra a-ordningen i privat sektor er man i dag helt avhengig av at a-meldingen er riktig utfylt av arbeidsgiver. Opplysninger til a-ordningen innrapporteres enten direkte fra arbeidsgiver via Altinn eller via en lønssystemleverandør, der det skal oppgis rett organisasjonsnummer på den pensjonsinnretningen som benyttes. I begge tilfeller er arbeidsgiver ansvarlig for at det rapporteres korrekt, men det er av ulike årsaker ikke alltid oppgitt rett pensjonsinnretning. Dette kan f.eks. skyldes at arbeidsgivere:

- Har utelatt (glemt) å legge inn opplysningen om hvilken pensjonsinnretning som benyttes

- Har lagt inn feil pensjonsleverandør (man kan nylig ha byttet leverandør)
- Skulle ha lagt inn at man bruker flere pensjonsleverandører
- Har lagt inn feil organisasjonsnummer (f.eks. organisasjonsnummer for holdingselskap eller en feil del av konsernet)
- Sender a-melding for en periode på nytt, hvor pensjonsinnretning ikke er oppgitt, selv om pensjonsinnretning er oppgitt i opprinnelig a-melding for samme periode.

Konsekvensene av at det ikke innrapporteres rett organisasjonsnummer, er i dag at pensjonsleverandørene i privat sektor ikke får hentet data fra a-ordningen for den enkelte konkrete arbeidsgiver. Når en pensjonsleverandør ikke får hentet data fra a-ordningen for en av sine kunder, får de ingen tilbakemelding fra a-ordningen om årsak.

Alternative løsninger for tilgangsstyring må vurderes

Som det fremkommer over ser Finans Norge at den foreslåtte løsningen i § 4-18, i forsikringsvirksomhetsloven, hvor arbeidsgiver plikter å oppgi pensjonsinnretning som identifikator, og der pensjonsleverandørene kun får tilgang til data når riktig pensjonsinnretning er oppgitt, har praktiske utfordringer. Det foreslås derfor at dette kravet utgår.

Vi mener det i stedet må sikres at pensjonsleverandørene kan hente nødvendige data på annen måte. Tilvarende må det vurderes om i eksisterende løsning for tilgang til data fra a-ordningen som benyttes for private tjenestepensjon også bør endres.

Til punkt e), over: Det foreslås i høringsnotatet at Arbeids- og velferdsetaten skal kunne dele opplysninger om opptjent pensjonsbeholdning i folketrygden mv. til bruk for leverandørene av kommunal tjenestepensjon til beregning av forventede fremtidige pensjonsytelser. Dette vil være aktuelt i situasjoner hvor medlemmer i disse pensjonsordningene ber om informasjon om forventet fremtidig pensjon.

Vi finner det er uklart hvordan § 4-17, første ledd, i forslaget skal forstås. Vi foreslår en omformulering av denne paragrafen slik at den sikrer at pensjonsleverandørene, ikke bare kan hente data til beregning av premie for AFP, men kan hente data for alle deknninger av alderspensjon for alle årskull.

Til punkt f), over: Det foreslås i høringsnotatet en lovbestemmelse som gir kommunale pensjonsleverandører hjemmel for å treffe automatiserte avgjørelser. Dette vil gi tilsvarende hjemmel til å treffe automatiserte avgjørelser som SPK har. Departementet har i høringsnotatet foreslått en lovbestemmelse i forsikringsvirksomhetsloven § 4-19 om at kommunale pensjonsleverandører kan treffe automatiserte avgjørelser.

Det er blant annet begrunnet i at KLP (som også er medlem i Finans Norge) tidligere har pekt på at SPK har hjemmel for automatiserte behandlingsprosesser, og at det er store likhetstrekk mellom det produktet som leveres av SPK, og det som leveres fra andre tilbydere av offentlig tjenestepensjon. I henhold til Overføringsavtalen er det den pensjonsinnretning pensjonisten sist var tilknyttet som skal

utbetale samlet pensjon. De øvrige leverandørene har derfor også behov for tilsvarende hjemmel for behandling av personopplysninger og automatiserte avgjørelser.

Finans Norge mener det er positivt at departementet i høringsnotatet har foreslått at også øvrige pensjonsleverandører som leverer offentlig tjenstepensjon (enn SPK) kan treffe avgjørelser basert på automatisert behandling av personopplysninger (på tilsvarende måte som SPK). Dette for å danne grunnlag for effektiviseringsgevinster hos pensjonsleverandørene og bidra til økt likebehandling av medlemmene.

Vi vil imidlertid gjøre oppmerksom på at SPK gjennom lov om Statens pensjonskasse § 45 b har en generell adgang til å behandle personopplysninger, noe som gir SPK blant annet adgang til å bruke innhentede personopplysninger for statistikk og analyse, samt ved utvikling og test av IT-systemer. Finans Norge ber derfor departementet iverksette et arbeid for å innføre en tilsvarende bestemmelse.

Avsluttende merknad

I høringsnotatet signaliserer departementet (på side 12) at: «Når det gjelder inntektsforhold legger departementet opp til at opplysninger som er innrapportert etter skatteforvaltningsloven § 7-2 utgjør en ytre ramme for hvilke opplysninger pensjonsinnretningene trenger å innhente. For at det ikke skal innhentes flere opplysninger enn det som er nødvendig for å oppfylle vilkårene, bør det etter departementets vurdering gjøres en kartlegging i samarbeid med Skatteetaten, slik at det lages et utvalg av opplysninger som inngår i den nevnte bestemmelsen. Pensjonsinnretningene har for øvrig også behov for opplysninger om pensjonsgivende inntekt i dette arbeidet.

Departementet legger til grunn at det også for Arbeids- og velferdsetaten kan være aktuelt å gjennomføre en kartlegging sammen med de kommunale pensjonsleverandørene om hvilke opplysninger om arbeidsforhold som er nødvendige å utveksle til arbeidet med ny AFP i offentlig sektor.»

Etter det Finans Norges kjenner til, har pensjonsleverandørene gjennom arbeidet med Overføringsavtalen allerede fortatt slike kartlegginger med hhv. Skatteetaten og Arbeids- og velferdsetaten.

For øvrig registrerer vi at regjeringen også har sendt på høring forslag om nye forskrifter om ny offentlig AFP med høringsfrist 30.09.2024. Dvs. en høring som også må ses i sammenheng med denne høringen.

Med vennlig hilsen
Finans Norge
Forsikring og pensjon

Espen Tørum
Fagdirektør

Torun Wahl
Spesialrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og inneholder derfor ingen signatur(er)